

Politikai pártok elgondolása erdőgazdálkodásunkról

Egyesült Kisgazdapárt

Az erdő természeti környezetünk kiemelkedően fontos eleme, az ökológiai egyensúly tartós fenntartásának nélkülözhetetlen pillére. Fenntartásához, szakszerű műveléséhez, tartós használatához nemcsak tulajdonosának, hanem a helyi lakosságnak, az ország népének, sőt az egész emberiségnek is alapvető érdeke fűződik.

Az Egyesült Kisgazdapárt kiemelt fontosságot tulajdonít a magánerdő-gazdálkodásnak. Ezen belül:

- fontosnak tartja a tulajdonviszonyok mielőbbi tartós rendezését, a magánerdők birtokbaadását és az önkéntes földeserék lebonyolítását;

- a 6 ha feletti termőfömbök esetében indokolt erdőbirtokosságok megalakítása és működtetése;

- a farmgazdaságokhoz csatlakozó 6 ha alatti erdők művelésében a tulajdonos szándékainak minél teljesebb mértékben érvényesítenie kell;

- a gazdálkodás szakszerűsége érdekében biztosítani kell, hogy az erdőtervek adatai térítésmentesen a tulajdonos rendelkezésére álljanak;

- el kell érni, hogy mindazok a kedvezmények, támogatások, amelyek az állam a mező- és legelőgazdálkodás részére biztosít, az erdőgazdálkodás számára is hozzáférhető legyenek;

- a természetes felújítások eredményessé tétele és a mesterséges erdőstések védelme érdekében szabályozni kell a nagyvadállomány mértékét, a vadeltartó, vadtüro képességet;

- el kell érni, hogy az Országgyűlés az erdőtelepítésre az állami költségvetésből olyan mértékű támogatást biztosítson, hogy 30-40 éven belül kialakuljon az ország optimális erdőssültsége (23-25%), elsősorban a mezőgazdasági művelésre alkalmatlan területek erdőstítésével;

- ugyanakkor fenn kell tartani a kisebb facsoportok, erdőfoltok létesítésére adott állami támogatást is.

Pártunk fontosnak tartja azt is, hogy a nagyobb összefüggő - elsősorban hegy- és dombvidéki - erdőseink (mintegy 1 millió ha területtel) továbbra is állami tulajdonban maradjanak, elsősorban a közérdeket, a környezet- és természetvédelmet, az üdülést, a turizmust és a talajvédelmet szolgálják, és egyre inkább természetközeli állapotba kerüljenek.

Fiatal Demokraták Szövetsége

Társadalmunkban bekövetkezett politikai-gazdasági változások az erdőgazdálkodás területét sem kerültkék el. Az elmúlt évek során több jogszabály is rendelkezett erdőkre vonatkozóan, elindult egy átalakulási-átalakítási folyamat. Ugyanakkor megengedhetetlen, hogy a jövőben ellenőrizhetetlen rablógazdálkodás induljon el. Számos probléma előtt áll a hazai erdészet és az erdészársadalom; a jogszabályok hiánya, a meglévő ellenmondásai, kiskapui nagyon megnehezítik a hönőhajtott és vált tartamos gazdálkodás megvalósítását. Ez a dokumentum részben helyzetértékelés, részben ajánlás kíván lenni, másrészt a FIDESZ erdészeti politikájának az alapelveit igyekszik röviden összefoglalni, remélve, hogy a benne közölt gondolatok és felvetések segítőkre találnak.

1. Az erdőgazdálkodás 1992-es számadatai

Jelen anyag 1994 február hónapjában készül, ezért még az 1993-as adatoknak nem vagyunk a birtokában, mégis mielőtt belemennénk a részletekbe, érdemes az 1992-es év statisztikai egy kicsit átnézni.

A 1992. december 31-ig a faállománnyal borított összes terület 1 695 855 ha, ez közel 4 400 ha-val több, mint 1991-ben volt.

B Erdeink élőfakétsége 294,1 millió bruttó m³ volt.

C 1992-ben 208 millió db kiültethető facsemete került megtermelésre, mely visszaesést jelent az előző évekhez képest.

D Az elvégzett első kivétel erdőfelújítás területe 19 981 ha, ugyanakkor a befejezett teljesítmény értéke 19 709 ha volt.

E 1992-ben 7 138 ha első kivétel erdőtelepítést végeztek el, amelyre 650 millió forint állt rendelkezésre: a befejezett telepítés területe 8 271 ha volt.

F A károsításokkal érintett erdőterület nagysága kb. 25 000 ha volt.

1993-ban, amikor már a magántulajdonnal reálisan kell számolni, az FM indokoltan tartotta a támogatási rendszer átalakítását, olyan formán, hogy számolt a saját erőforrások hasznosulásával is. Ezért a korábban 100%-os támogatási rendszert pályázati és részleges támogatási rendszerre alakította át.

2. Az erdőgazdálkodás célja, feladata

Közhely, hogy erdeinket a jövőben az ökológiai elvárásoknak megfelelően kell kezelni. Ehhez képest még ma is az erdőfogalom értékelésében, meghatározásában a gazdasági szemlélet dominál. A cél tehát egy olyan erdődefiniáció megalkotása, amely megfelel az ökológiai értékeknek, ezáltal a tartamosság követelményeinek. Ugyanakkor határozottan szét kell választani egymástól a természetes-természetközeli erdőket, mint az ültetvényes erdőket, szintén ökológiai és nem gazdasági szempont alapján. Természetesen mindez a gazdálkodásra is kihatással van. Itt érünk el egy olyan ponthoz, ami igencsak nehezen megválaszolható, de meg nem kerülhető probléma.

Mit értünk erdő rendeltetése alatt?

Jelenleg a gazdasági rendeltetés az elsődleges, és az ettől eltérő (pl. erdőrezervátum) a különleges. Ennek alapján az erdő többségében a fakitermelés nem csak megengedett, hanem egyenesen kötelező.

Megoldás lehet, ha valóban sikerül elkülöníteni egymástól a természetes, a természetközeli erdőket az ültetvényektől, ugyanis az erdő rendeltetése ez esetben az öfenntartás, a gazdasági célok másodrendűek. (Mindennek el-

érése, elősegítése nem egyszerű feladat.)

A cél világos: szakszerű erdővagyonkezeléssel az erdővagyon fenntartása, területi növevése. Itt kell megtalálni azokat a módokat, amelyek által az ökológiai problémák a piacgazdasággal összhangba kerülhetnek, vagyis olyan mechanizmusokat kell kialakítani, amelyek lehetővé teszik a versenyhelyzet kialakulását. Mindennek két feltétel a minimumalapja.

– Egyfelől érvényesíteni kell tudni mind a hazai, mind a nemzetközi piaci feltételeket, a termékek és szolgáltatások vonatkozásában.

– Másfelől szükséges a többcélú erdőgazdálkodás jogi, közgazdasági és intézményi rendszerének a kialakítása.

De miként lehet átvinni a nyereség-érdekeltségi rendszerrel a vagyonérdekeltségi rendszerre? Ennek az képezhetné az alapját, hogy minden erdőgazdálkodási egységben felmérésre kerüljön az erdővagyon, és a gazdálkodás eredményességét annak alapján ítélnék meg, hogy ez az erdővagyon időszakonként hogyan gyarapodott, illetve, hogy milyen mértékben közelített a célul kitűzött (optimális) állapothoz. (Előfordulhat ugyanis, hogy a társadalom és a tulajdonos számára egyaránt hátrányos a túlzott vagyonfelhalmozás.) A megtermelt nyereséget is az erdők fejlesztésére, gyengébb termőhelyeken gazdálkodók megsegítésére kell fordítani. Természetesen ehhez fontos, hogy az erdőértékelés ne csupán az erdő materiális értékét vegye számításba, hanem természetvédelmi, tájképi szempontok alapján is értékeljen.

Szükséges a gazdálkodási szabályozókat olyanformán megváltoztatni, hogy azok a termőhelyi adottságokat is figyelembe vegyék. A termőhelyi adottságokat, természetes erdőállományok elegy- és korösszetételét rugalmasabban kezelő célállománytípusokat kell felállítani, az ezektől való esetleges eltéréseket nem gazdasági, hanem ökológiai alapokon kell elbírálni. Az Erdészeti Alapban a célállományok rendkívül durván vannak megadva, ami a gazdálkodókat az olcsóbb megoldások (pl. talaj-előkészítés elhagyása) felé orientálja. Az Erdészeti Alap fenntartása lényeges, hiszen ezáltal biztosítható az erdőfelújítás és az erdőfenntartás pénzügyi-gazdasági feltételei. Szükséges lenne azonban az Alap módosítása. Az Alap képzése jelenleg a kitermelt bruttó fatömeg alapján történik, ehelyett célszerűbbnek

látszana, ha az a gazdálkodásra bízott erdővagyon alapján képződne. Az erdővagyon megállapításánál az üzemterv szerinti adatokat kellene figyelembe venni, amely szerint az évente megállapítható a gazdálkodó fajafonkénti előfakészlete köbméterben kifejezve és a fatermő képesség szerint csoportosítva. Mindaddig, amíg nem dolgozzák ki az említett rendszert részletesebben (hiszen egyelőre nincs még elfogadott, kimunkált számítási mód), természetesen a már használt módszer alkalmazható továbbra is.

3. Az erdők tulajdonviszonyai

A rendszerváltás természetesen érintette erdőgazdálkodásunkat is. Amíg a rendszerváltást megelőzően gyakorlatilag két tulajdonforma, a zömében állami és szövetkezeti tulajdon létezett (a magánerdők részaránya 0,5% volt), addig ma már, illetve a közeljövőben a magántulajdon részaránya meghatározott lesz. Lényeges annak leszögezése, hogy sikeres, eredményes erdőgazdálkodást, hatékony szabályozást csak rendezett tulajdoni és birtokviszonyok mellett lehet folytatni.

A tulajdonviszonyok első változását az erdőben a korábbi, a termelőszövetkezetekről szóló törvény 1989. évi módosítása indította el. Ekkor vált lehetővé, hogy a szövetkezetek kezelésében lévő tagi tulajdonú ingatlanokat a tagok kiigényelhették, melyek azóta nevesítésre is kerültek.

Az első lényeges változást azonban a Ptk. módosítása hozta, amelynek során az állami erdő tulajdonlása forgalomképessé vált. (A Ptk. módosítása előtt az erdő forgalomképtelen vagyontárgy volt, az állami erdő, mint vagyon, csak a használati jog területén volt átruházható.)

Ezt követte az önkormányzatok vagyonzáról szóló törvény, amely kimondja, hogy a korábban tanácsi kezelésű erdők önkormányzati tulajdonba kerülnek. Ez mintegy 10 000 ha erdő érint. Sajnálatos tény azonban, hogy az érintett miniszteriumok és a Vagyonátadó Bizottságok eltérő módon értelmezték a vonatkozó törvényt és az erdőt beépítetlen földingatlanok minősítették, éppen emiatt is sokáig tisztázatlan maradt a birtokviszonyok átadásának kérdése, az érintett tárcák időközben megegyeztek, a jövőben a birtokviszonyok erdőművelési ágú területeként szerepelnek az intézkedésekben. A szövetkezeti, valamint a szövetkezeti átmeneti törvény egyszerre je-

lőlte ki a vagyon felosztását osztatlan szövetkezeti vagyonra, tagi tulajdonra és kárpótlási alapra. Egyben megjelölte a tulajdonosi és kezelői közösséget jelentő új szövetkezeti formára a működési szabályokat. Mindez kb. 550 000 ha termelőszövetkezeti kezelésű erdőre érvényes. A vagyonnevesítés, átalakulás, működés és megszűnés szabályozását az említett jogszabályok megadják: az erdőben az osztatlan közös kezelés elvének teljesülését az erdőfelügyelet ellenőrzi; az erdőtervi dokumentációk biztosítását az FM Erdőrendezési Szolgálat látja el. Természetvédelmi szempontból e jogszabály által kialakuló kisparcellák (hiszen az ország erdeinek egyharmadáról van szó, ami sok tízezer tulajdonos között oszlik meg) aggasztóak. A magántulajdonosnak nem lehet olyan korlátokat megszabni, amely őt tulajdonos használatában gátolná, így pl. az aljnövényzet irtását, ami esetleg az ottani állat- és növényfajok tekintetében, azok megmaradása miatt lényeges. Tény, hogy a termelőszövetkezeti erdők tulajdonának elaprózódásával egyidejűleg nem épültek ki a magántulajdon védő szerkezetek sem. A szövetkezetek már, az új tulajdonosok pedig még nincsenek birtokon belül, így senki sem finanszírozza ezeket.

A kárpótlási törvények egyszerre igyekeznek lehetőséget adni a kárpótlási jeggyel részleges jóváértelre és a kijelölt kárpótlási földalapra történő licitálásra, vagyis földtulajdon szerzésére. Az első kárpótlási törvény szerint 7,5 millió aranykorona értékű állami szántóföldet és erdőt kellett a kormányknak kárpótlási árveréses céjára elkülöníteni, ez az átgondolatlan ígéret azonban mára már látható csapdahelyzetet teremtett. Ezen jogszabály értelmében az a jogosult, akitől erdőt vettek el, az eredetileg tulajdonában álló erdőterület aranykoronában kifejezett földértékének négyszeresét kapja kárpótlás fejében. Lényeges momentum, hogy a két száztárcá megállapodása értelmében a kárpótlásra legfeljebb a 60 hektárnál nem nagyobb különálló állami erdők jelölhetők ki. Ez egyébként a legmagasabb szintű jogszabály, amely az erdők kárpótlásba vonását konkrétan szabályozza. Ez a kárpótlási törvény azonban azt is előírja, hogy a termelőszövetkezetek által kárpótlásra kijelölt 37,7 millió aranykorona föld 20%-ának megfelelő állami termőföldterületet köteles a kormány a szövetkezeti földek árverésével egy időben, illetve azt követően kárpótlásra kijelöl-

ni. E jogszabály nem rendelkezik vizsont arról, hogy hol és mikor történjen meg az állami termőföldek árverése. A kialakult helyzetben a földművelési tárca illetékeseinek megnyilatkozásából arra lehet következtetni, hogy az állami erdőgazdaságok privatizációjának lehetséges változataival kíván segíteni az FM, ez azonban állami erdeink teljes szétaprózódását, tönkretételét jelentheti. Sajnálatos és egyben érthetetlen dolog az is, hogy erdő esetében a kárpótolás során nem veszik figyelembe az erdők valós értékét, hanem csak a földterület aranykorona értékét. A kárpótlási törvény is előírja, hogy az új tulajdonokra is érvényes a gazdálkodásukban az erdőtörvény, az értékesítésben a gazdasági törvények, valamint az osztatlan kezelés elvének érvényesítése, mindez azonban a kialakult helyzetben nem képes segíteni.

Az erdő földterületek aK értéke általában 1,5–3 aK/ha. Magyarországon az erdők átlagos élőfakészlete hektáronként 167 köbméter, de a kárpótlásra kerülő erdők többnyire meghaladják ezt az értéket, 2000 Ft/m³ fakészlet értékkel számolva ez 334 000 Ft faanyag értéket jelent hektáronként. Az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal tájékoztatása szerint 1993. július 1-ig 11 512 300 aK földingatlan került árvereztetésre, amelyre 126 300-an szereztek tulajdonjogot. A jelzett dátumig erdőben 181 949 aK kelt el, ami mintegy 44–45 ezer/ha-nak felel meg. Az Erdészeti Hivatal szerint az erdőgazdaságoktól eddig 27 071 aK került 9600 ha-val magántulajdonba. A Hivatal előrejelzése szerint még mintegy 50 000 ha mértékrenddel kell számolni, ebből 50–50% arányú megoszlás várható az állami gazdaságok és az állami erdőgazdaságok között. Az FM jelzése szerint, az említett jogszabályokból következően a magánerdő-tulajdonlás részaránya elérheti a 40–50%-ot is. Ez reális becsülésnek tekinthető, ugyanakkor tényként kell kezelni azt is, hogy a köztudatban nem (fgy az új erdőtulajdonosok esetében sem) eléggé ismert, hogy az erdőgazdálkodás magas tőkebefektetési igényű, lassan megtérülő, alacsony tőkehozadékot biztosító tevékenység.

A kincstári törvény hatálybalépéséig a 126/1992. (VIII. 28.) Korm. sz. rendelet szerint az állami tulajdonú erdők az ÁV Rt.-hez kerültek. Mindez időközben módosításra került, ami szerint „az ÁV Rt. induló vagyoni köréhez tartoznak azok az erdők, amelyek az ÁV Rt.-hez tartozó gazdálkodó

szervezetek kezelésében vannak”. Az állami tulajdonú erdőt kezelő szervezetek közül a legnagyobb az ÁV Rt., melybe 19 EFAG és 25 ág. révén 1 085 ezer ha erdő tartozik. A Honvédelmi Minisztérium 3 erdőgazdasága útján 86 000 ha erdőt kezel. A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium a vízügy révén 10 500 ha erdőt működtet, 100 ág és 1100 egyéb privatizálásra kijelölt kezelő révén az ÁVÜ-höz 79 000 ha erdő tartozik. (1993. szeptemberi adat.)

1993. május 1-től működik az Erdészeti Hivatal, amely magasabb jogállással jogutódként vette át a főosztály feladatait, kiegészítve a magánerdőgazdálkodás felügyeletét előtérbe helyezve. Ugyanakkor 1990-től a környezetvédelmi tárca hatáskörébe tartozik a hazai erdővagyon általános védelme, vagyis minden, az erdővagyon érintő kérdésben a környezetvédelmi tárca minisztere a felelős.

Az erdészeti szervezetek megnyitváltulásából kitetszik, hogy az erdész-társadalom az állami tulajdonú erdők tulajdonosi jogainak érvényesítésére önálló, 100%-ig állami tulajdonú kezelő szervezetet fogadna el. Ugyanakkor nyitváltuló a magánerdő-tulajdonosok jelentős részaránya. Lényeges annak ismerete, hogy az új erdőtulajdonosok miért is igényelték erdőt. Erre a gyakorlat szerint háromféle szándék vezethet:

- vagy valamiféle beépítéssel kívánják hasznosítani az erdőt,
- vagy igyekeznek azt kitermelni és ezáltal rövid időn belül nagy haszonra szert tenni,
- vagy egyszerűen mint gazdálkodási tartalékot kívánják tartani, az erdő felhasználását a saját gazdasági helyzetűtől téve függővé.

De ki lehet ma erdőtulajdonos a hatályos jogszabályok értelmében?

- Akinek a nevén magánerdő volt és van;
- aki erdőt vásárol; aki erdőt telepít a tulajdonában lévő más művelési ágú földterületre;
- aki a kárpótlási termőföld-árveréseken erdőtulajdonost szerez;
- aki tagi, részárny-tulajdonosi vagy alkalmazotti jogon a volt mezőgazdasági szövetkezet erdejéből részesül.

Az erdőkben folytatott munkák ellenőrzését az erdőfelügyelőségek és az Erdőrendezési Szolgálat látja el. A Szolgálat az erdőgazdálkodási üzemterveket készíti el, míg az erdőfelügyelőség az erdészeti hatóság ellenőrzi az

erdőtörvény és más jogszabályok betartását, valamint az üzemterv szerinti gazdálkodást.

4. Összegzés

A fentebb írtak alapján a következő összefoglalás adható:

1. A hatályos jogszabályok által kárpótolás és privatizálás alá nem eső állami erdők a jövőben is állami tulajdonban kell maradjanak, azokat osztatlan vagyonnak kell tekinteni. A nem állami erdőkben az osztatlan közös kezelést elvét kell érvényesíteni. A magántulajdonos az erdőből származó bevételeiből csak a felújítási és fenntartási költségeket köteles az erdejére fordítani, a többivel szabadon gazdálkodik.

2. Az erdőt kezelni kell, mégpedig úgy, hogy az megfeleljen a többéltől hasznosítás és az ökológiai tartamosság elvének. A szakszerű kezelésnek a feltételrendszerét (gazdasági, tulajdonosi, szervezeti stb.) törvényben kell rögzíteni.

3. Erdőrésztelenként meg kell határozni hazánk erdeinek áttértékelt elsőleges rendeltetését. Az erdei nagyvadgazdálkodást az erdőgazdálkodás szervezésévé kell tenni.

4. Az erdészeti tulajdonviszonyoktól függetlenül egységes nemzetgazdasági ágazatnak kell tekinteni, a felsőszintű hatósági irányítását egy helyre kell koncentrálni. A jogi és közgazdasági szabályozásnak meg kell tudni akadályozni, hogy a haszonvételek a tartamosságot ne veszélyeztessék.

5. Az erdők termékei és különböző szolgáltatásai meg kell, hogy feleljenek a többcéltől hasznosítás elvének, mégpedig az ökológiai tartamosság elvének a figyelembe vételével. A kitermelést erdőt fel kell újítani.

6. Lényeges az erdőfelügyelőségek jogosítványait megnövelni, valamint megerősíteni (többek között a faktormelési terv módosítása során, erdőrendezési áthágás és pénzügyi szankciók bevezetésével, az erdőbirtokosságok megalakulása során szakmai segítségnyújtás elrendelése révén, a vadgazdálkodás fölötti felügyelet megbízásával stb.), ehhez minimum miniszteri rendelet szükséges.

7. Szükséges mielőbb törvényben rögzíteni az erdőbirtokosságok megalakulásának, működésének feltételrendszerét.

5. Felügyelet, hatóság

Napjainkra az általános érvennyel kötelezővé tett részvénytársasági forma, amelyet a profitorientált Állami

Vagyonkezelő Rt. irányít, óhatatlanul a rövid távú érdekesség előtérbe helyezését preferálja. Ez mindenféleképpen a hosszú távú gondolkodás és az ökológiai igények ellen hat.

A jövőben az erdőgazdálkodás új irányítási-ellenőrzési rendszerére két változat tűnik elfogadhatónak:

I. A környezetvédelmi tárca az országos erdőrendezés főhatósága, valamint a kincstári erdők tulajdonosa és szakkezelője.

II. A környezetvédelmi tárca az országos erdőrendezés főhatósága, a kincstári erdők vagyontulajdonosa pedig egy tárcaközi bizottság.

A környezetvédelmi tárca főhatóságként való megjelenése főként a következő két tényező miatt indokolt:

- az erdőgazdálkodás szektorsemlegessége, a tartamos erdővagyongazdálkodás így garantálható;

- a tartamos vagyonérdekeltségű gazdálkodás speciális szervezeti és közigazgatási szabályozórendszeri feltételei ezáltal biztosíthatók.

Mindkét változat mellett és ellen érvek és ellenérvek sora hangoztható, jelenleg azonban még megmondhatatlan, melyik alternatíva lesz megvalósítható. A természetvédelmi érdekek prioritását elismerve az első változat részletes kidolgozása tűnik reálisnak.

6. Erdőgazdálkodás- természetvédelem

Kitűnik az eddigiekből, hogy a természetvédelem érdeke kiemelkedő figyelmet kap a Fidesz részéről, nem felejtve azonban, hogy az erdőgazdálkodás-erdészet teljes körű tevékenységét nem lehet csak a természetvédelmi érdekek alá besorolni. Ugyanakkor a józan összhang megtalálása reális alternatíva. Ezt kívánják szolgálni azok a nemzetközi megállapodások is, amelyeket Magyarország aláírt.

1990-ben írták alá az Európa Tanács szervezésében megtartott konferencia után azt a határozatot, amely a Strasbourgi Határozat néven vált közismertté. A határozat közül hazánk egyet (a 3. sz. határozatot) nem írt alá, mivel az inkább a mediterrán térség fő problémája.

1992. júniusában az ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián fogadták el a jelenlévők a biológiai diverzitásról szóló egyezményt és a klímaváltozásról szóló keretegyezményt (Riói Konvenciók).

1993. nyarán került megrendezésre az ún. Helsinkai Konferencia, ahol a strasbourgi határozatot négy külön

határozattal és egy „Általános nyilatkozattal” elfogadásával egészítették ki. A négy itt megszületett határozatot Magyarország szintén aláírta.

Látható tehát, hogy a nemzetközi színtéren is nagy jelentőséget tulajdonítanak az erdők megmaradásának. Hazánkban (mint a két felelős miniszterium tájékoztatóiból kiderül) ezeknek a keretében megkezdődött az erdőrezervátum-hálózat kialakítása.

Jelenleg Magyarországon a védelem alatt álló terület 617 090 ha, ebből erdő közel 315 000 ha, amelynek 4%-a fokozottan védett. A védelem valamely fokán, illetve védelem alatt nem

álló erdők esetében is törekedni kell arra, hogy azokban visszafordíthatatlan folyamatok ne történhessenek.

Mindez valóban közügy. Ezt a közös odafigyelést kívánja szolgálni ez az anyag, számolva arra, hogy napjaink változásai nem okoztak/okoznak vezetés bajokat. Ehhez viszont az szükséges, hogy az erdőgazdálkodás-erdészet problémáinak a részleteit is sikerüljön teljes egészében tisztázni. Mindezt ez az összeállítás nem vállalhatta, nem is tudta volna felvállalni, pusztán helyzetértékelésével, ajánlásaival a részletek kidolgozásának segítője kíván lenni.

Kereszténydemokrata Néppárt

„A termőföld csak magyar állampolgár, a települési önkormányzatok és a magyar állam tulajdonában lehet. A magán-földtulajdonra felső határt kell megállapítani (300 ha vagy 6000 aK). A földbérletre méretbeli korlátot nem tartunk szükségesnek. Viszont alapvető, hogy az új földtörvény komplexen rendelkezzen a földtulajdon tartalmáról. A vad és a vadászati jog tulajdonjoga – törvényben szabályozott módon – a földtulajdonosé legyen. Az állami földeket és erdőket részben kincstári, részben települési önkormányzati tulajdonba kell adni. Privatizációjukat külön kell szabályozni. Különösen fontos a privatizáció során az erdők faállományának reális értékben történő figyelembevétele.”

„Az erdő a nemzeti vagyon részét képezi, emellett az emberiség közös természeti értékét, amely nélkülözhetetlen az emberi létfeltételeknek megfelelő környezetfenntartáshoz. Minden eszközzel támogatjuk az erdővédelmet. Övni, fejleszteni kell a nemzeti parkokat, a természetvédelmi területeket, az értékeiből kiinduló ökológiai rendszereket is be kell vonni a természetvédelembe.”

Magyar Demokrata Fórum

Tulajdonost adunk a földnek. A mezőgazdasági termelők biztonságát a föld magántulajdonosa adja. A kárpótlási árverések befejezésével a részaránytulajdonok birtokba adásával, az állami gazdasági és erdőgazdasági dolgozók és szövetkezeti alkalmazottak 20 aranykorona, a földdel nem rendelkező szövetkezeti tagok 30 aranykorona értékű földhöz juttatásával 1994 végére termőföldjeink 80-90%-a valódi tulajdonosok birtokába kerül. Magyarországon is visszaáll a föld magántulajdonosa.

A folyamat befejezése érdekében kiemelten fontosnak tartjuk a pótlólagos földkijelölések lezárását az állami tulajdonú földekből, a kijelölt földek mielőbbi árverésre bocsátását, továbbá a birtokbavételhez szükséges tennivalók pénzügyi támogatását és a földkiadási folyamat mielőbbi korrekt lezárását.

Az erdő közkincs, de nem nélkülözheti a tulajdonost. Nagy, összefüggő – zömmel természetes – erdeinket nemzeti kincsnek tekintjük, ezek továbbra is állami tulajdonban maradnak. A többi erdőt magántulajdonba adjuk. Magántulajdonosok működésével és bevonásával akarjuk biztosítani az erdők felújítását és új erdők telepítését.

A vadászati jogot a földtulajdonhoz kell kötni!

Az erdőfelügyelőségek hatáthos támogatást kapnak, közreműködésükkel megakadályozzuk az erdővagyon jótalan pusztítását.

Az állami tulajdonban lévő, természetserű erdők privatizációjára – az új erdőtervezési törvény hatályba lépéséig – moratórium kimondását sürgetjük. A védelem és a gazdasági érdekek szétválasztása céljából szorgalmazzuk, hogy az erdőgazdálkodás szakhatósági felügyeletét a környezetvédelemért felelős minisztériumhoz helyezzzék át.

Magyar Szocialista Párt

Az erdészeti program készítésének indoka

Hazánkban az erdőgazdálkodásból közvetlenül származó termelési érték a GDP 1%-át sem éri el. Ráadásul sokan az agrárszféra elhanyagolható súlyú szerves részének tekintik, mint a termőföld hasznosításának egy speciális módját. Bizonyára emiatt nincs politikai pártjainknak megalapozott erdészeti koncepciója, sem kellő részletesen kidolgozott erdészeti programja, sőt a legreálisabb agrárprogramjainkban is alig van utalás az erdőre.

A valóságban más a helyzet. Számos tényező indokolja az önálló erdészeti program kidolgozását:

- az erdőgazdálkodás sajátos vonásai miatt minden más tevékenységtől lényegesen különbözik. A sok speciális tulajdonság közül elegendő talán a legfontosabbat, a hosszú, olykor 5-6 emberöltőt felölelő termelési ciklust említeni. Ez önmagában is indokolja mind az ipari, mind a mezőgazdasági tevékenységtől eltérő szabályozást, de az eltérő megközelítést, sőt gondolkodást is;

- az ország területének 18%-át erdő borítja. Legértékesebb állományaink más célra ésszerűen nem hasznosítható, ún. feltétlen erdőtalajon állnak;

- erdőtelepítési lehetőségeink – az ország gazdasági szerkezetének remélt

változása következtében – meghaladja az egymillió hektárt;

- az erdőből kitermelhető termékek – környezetkímélő és újratermelhető jellegük miatt – tartósan jelentős gazdasági szerepet fognak betölteni.

- az erdő közvetlen gazdasági hasznát messze meghaladja környezetvédelmi és közjóléti szerepe, melynek értéke pénzben nem fejezhető ugyan ki, de népiünk egészségét, közérzetét, életének minőségét és áttételesen anyagi boldogulását is döntően befolyásolja;

- az erdő, mint természeti környezetünk meghatározó elemének fenntartása – ami a földi lét egyik alapfeltétele – az egész emberiség közös érdeke.

Az erdészeti ágazat helyzetéről és a válság okairól

A jelenlegi helyzet

Az előző évtizedektől az erdőgazdálkodás is súlyos terheket örökölt. A vágáskorok csökkentésének, az erdészeti állami irányítás és ellenőrzés hiányosságainak, valamint a rövid távú nyereségérdekeltség túlzott előtérbe helyezésének súlyos következményei vannak.

Az erdők 2/3-ának 1945-ben, a történelmi jelentőségű földreform során történt állami tulajdonba vétele és további 1/3-ának osztatlan közös kezelése, valamint az üzemterv szerinti gaz-

dálkodás általános kötelezettsége megteremtette a tartamos, korszerű erdőgazdálkodás alapvető feltételeit.

Az anyagi erőforrások évtizedeken át – az ország anyagi és politikai helyzetétől függetlenül – hiánytalanul rendelkezésre álltak. Az erdők fenntartásához a világszerte méltán irigyelt Erdőfenntartási Alap intézménye megbízható háttérrel nyújtott.

Az erdővagyon gyarapításához pedig a gazdasági és politikai hullámzásokat is alig követő célcsoportos hitelkeret szolgáltatott olyan biztos forrást, hogy relatíve Európa egyik legnagyobb léptékű erdőtelepítéseként, mintegy 50%-kal növelhettük erdeink területét. A gyorsan növő fajok telepítése enyhítette az import beszerzési terheket és csökkentette a természetes erdőkre gyakorolt nyomást.

Egik leg súlyosabb öröksége az erdészetnek az előző rendszer eljöttének igénye szerint kialakított vadászati struktúra volt.

A túlszaporodott nagyvadállomány, valamint az erdőgazdálkodás szerves részét képező erdei vadgazdálkodás mesterséges elkülönítése igen súlyos ökológiai és ökonómiai problémákat eredményezett.

Részben ennek tudható be, hogy erdeink jelenlegi állapota és erdőgazdálkodásunk helyzete semmivel sem kedvezőbb a mély válságot átélő országunk egyéb ágazatainál. A különbség csak annyi, hogy a válságot előidéző okok között alighanem ezen a téren a legkisebb az aránya az elmúlt rendszer hagyatékának.

A rendszerváltás után a kormányzat nem használta ki a viszonylag kedvező starthelyzetet. Ellenkezőleg. Kellő körültekintés nélkül, a kedvezőtlen hatásokkal nem számoló intézkedésekkel, a szükséges lépések halogatásával nemhogy fékezte volna, de elmélyítette az ágazat válságát:

- az Erdőfenntartási Alap intézménye 1992-ben teljesen összeomlott. Aktuális erdőfenntartási munkák elhagyására szólította fel a főhatóság a gazdálkodókat és jelentős mennyiségű elvégzett munka kifizetésére nem került sor – különösen a termelészövetkezeti erdőkben;

- az erdőtelepítési ütem a tervezettnél felére zuhant, annak ellenére, hogy a Parlament nagyvonalúan megszavazta 150 ezer hektár 10 éven belüli betelepítését;

- az erdőgazdálkodás alapintézményei és intézetei más ágazathoz hasonló sorsra jutottak;

**ORSZÁGOS
ERDÉSZETI
EGYESÜLET
VÁNDORGYŰLÉSE
DOBOGÓKŐ
1994.
AUGUSZTUS
26-27.**

– az erdőgazdálkodás szervezete szétzilálódott;

– az új kormány első FM minisztere alighanem első és egyetlen maradandó intézkedéseként a vadgazdálkodást kiszakította a felső irányítás szintjén is az erdészet szervezetéből – önálló osztályként, főosztályi rangra emelve;

– főhatósági szinten az erdészet számításba vehető történetében a legalacsonyabb szintre süllyedt az ágazat. Az FM-en belül kiszorult a döntési szférából, főosztályi minőségében szerepe a leglényegesebb kérdésekben arra korlátozódott, hogy a „lesöpítés” sorsára váró előterjesztéseket készítsen és törvényisztelevő közalkalmazottként végrehajtsa a feje fölött született, a szakmai (és legtöbbször az országos) érdekekkel ellentétes – jobbik esetben politikai indítatású – döntéseket. Nem változtatott a helyzeten a Főosztály Hivatallá történt átkeresztelése sem;

– az erdőgazdálkodó szervezetek minden szférában és szinten meginogtak, összeroppantak. A vertikális integráció révén az 1970-ben kialakult erdő- és feldolgozó gazdaságok átalakulása lassú, határozatlan, bizonytalan, koncepció nélküli. Volt olyan év, hogy három „gazda” váltotta egymást. (FM, ÁVÜ, ÁV Rt.). Ma is teljes a szétziláltság, bizonytalanság;

– a privatizációs törekvés és folyamata is ellentmondásos, felelős, súlyos

következményekkel jár;

– az erdészeti alaptervekenység természeténél fogva – főleg válságos időkben, szegény országban – nem illeszthető a rövid távú, profitorientált szervezetbe. Szükségessé vált az elsődleges faipar részleges leválasztása és privatizálása.

Ezzel párhuzamosan nem történt meg a vagyonérdekeltségű kincstári erdőgazdálkodás szervezetének kialakítása. A lemezelenített, kiszolgáltatottságra kárhozott erdőgazdaságok ez évben mind átalakulnak az erdőgazdálkodás természetétől idegen részvényszerűségekké;

– a termelés mennyisége drasztikusan visszaesett, a beszfűkült fenntartási források a folyó termelések során fel szabaduló vágásterületek felújítására sem adnak fedezetet, nemhogy a korábban megkezdett felújítások szakaszról befejezésére;

– az aszályos évekre visszavezethető elemi károk és a piacvesztés által tovább fokozódó esődhelyzet elodázásának legegyszerűbb, de legveszélyesebb módjának vagyunk tanúi: folyik a szakszemélyzet szűkítésének és a vagyon felélése;

– a volt termelőszövetkezeti erdők sorsa még bizonytalanabb, reménytelenebb, nyugtalanítóbb. Az átmeneti gazdáltság sok erdőt pusztá léteiben fenyeget;

– a „kárpótlás” folyamata valóságos lidércként nehezíti az ágazatra. Gyakorlata még a kárpótlás karikatúrájának is torz. A legtöbb esetben szó sincs részleges kárpótlásról, holmi történelmi, vagy jogi igazságtételtől. A kárpótlási törvény készítésénél egyszerűen mellőzték a szakmai érveket, és elképesztő dilettantizmussal, nagyvonalúsággal, vagy nagyon is tudatos hátsó szándékkal kezelték az erdő érintő kérdéseket. Csak így fordulhat elő, hogy 500 forint értékű kárpótlási jegyért akár milliós vagyonhoz is juthat a szerencsés (vagy ügyes) „kárpótlott”. (E felháborodást kiváltó igazságtalanság a kisebbik hiba. Nagyobb baj az a veszély, amely az erdőt fenyegeti az erdő – pontosabban a gyors meggazdagodás – iránti igény várható fokozódásával. Az is súlyos következményekkel jár, hogy az erdők tulajdonjoga sok esetben elszakad a környezetben élő emberektől);

– nem javult – lényegét tekintve – a helyzet az erdőgazdálkodás és a vadászat terhes kapcsolatának terén sem. Nemcsak, hogy rendre elvetette az illetékes tárca a helyzet törvényi szintű rendezésére irányuló, széles szakmai és társadalmi bázison nyugvó, megalapozott előterjesztéseket, kezdeményezéseket, de még a régi rendszerben született – ettől függetlenül sok esetben jó és időálló – törvényi rendelkez-

Ember az Erdőért Alapítvány Kuratóriumának felhívása

Az Ember az Erdőért Alapítvány 1993-ban emlékérmeket alapított az erdőgazdálkodásban és az erdőgazdálkodásért tett kimagasló egyéni szakmai teljesítmények elismerésére. A kikitüntetés odaítélésének az alapja a hosszú távú, tartamos erdőállomány-gazdálkodás fenntartása és fejlesztése, illetve az ennek érdekében kifejtett kiemelkedő gazdálkodási, kutatási, oktatási, tervezési, felügyeleti, igazgatási és nemzetközi tevékenység, ami lehet életút vagy egy jelentősebb egyedi alkotás.

Az 1994. évi „Ember az Erdőért” emlékérmek odaítélésénél a legalkalmasabb személyek kiválasztása érdekében kéri a Kuratórium a magánszemélyeket, a gazdasági társaságok és az intézmények vezetőit, hogy személyre szóló javaslataikat a területileg illetékes erdőfelügyelőség igazgatójához 1994. július 1-ig küldjék meg.

A Kuratórium a megküldött javaslatokból négy személyt választ ki, akik részére az emlékérmek átadása az Erdészet és Faipari Egyetem szeptemberi tanévnyitó ünnepélyének keretében történik meg.

Dauner Márton,
a Kuratórium elnöke

zések által nyújtott mozgásteret kihasználását is megakadályozták az új hatalomba beépült, személyes érdekeiktől elvonakoztatni képtelen, vagy jobbak esetében félretájékoztattott poliikusok, vezetők, hivatalnokok.

A szocialisták erdészeti politikájának főbb társadalmi, gazdasági adottságai és irányai

A Szocialista Párt arra a világszerte tért hódító felismerésre alapozza erdészeti politikáját, hogy az erdő legnagyobb értéke pusztá léteben rejlik, hiszen erdő nélkül nincs egészséges természeti környezet, egyszerűen nem képzelhető el magasabb rendű élet a földön. Ennek megfelelően minden erdő – tulajdoni helyzetétől függetlenül – bizonyos, tágabb értelemben az egész emberiség közös kincse.

Az erdészeti politikát meghatározó további tények és alapelvek

– az erdő természetes regenerálódó képességénél fogva képes – bizonyos határok között – pótolni, újratermelni a gazdálkodó ember által szükségletei kielégítése érdekében az erdőből szakszervező kitermelt javakat. Mivel ezeknek a javaknak jelentős része – elsősorban a faanyag – mással nem mindig helyettesíthető, korlátozott mértékben beszerezhető, elemi szükségletet kielégítő környezetkímélő termék vagy szolgáltatás, törekedni kell az erdővel való ésszerű, felelősségteljes, tartamos – azaz állandó, vagy növekvő hozamot biztosító – gazdálkodásra;

– az erdei ökoszisztéma rendkívül bonyolult, zárt élő szervezet, melynek élő és élettelen alkotóelemei a természet törvényei szerint egymással szoros kapcsolatban, egymásrautaltságban élnek. Törékeny egyensúlyának fenntartása és együttes maximális hozama csak egységes jogi, szervezeti keretek között, hatékony társadalmi ellenőrzés mellett képzelhető el. Ezért van nélkülözhetetlen szerepe az erdő egészére – így a nagyvadgazdálkodásra is kiterjedő – kellő hatáskörrel rendelkező erdőrendezési és felügyeleti szervezetnek;

– az erdőgazdálkodás a civilizált, fejlettebb világban jelentős állami támogatásra szorul. (Az állami támogatás elvben nem más, mint az erdő közszolgálati funkciójának költsége.) Az ország anyagi helyzetéből eredően számottevő támogatásra nálunk az erdőgazdálkodás rövid távon aligha számíthat. Szerencsés adottságainknak köszönhetően az erdő teljes hozama át-

menetileg fedezetet adhat az elkerülhetetlen fenntartási munkák elvégzésére, de bármilyen jellegű jövedelemelvonás, vagy kiáramlás az ágazat összeomlását, erdeink lepusztulását eredményezné;

– az erdő különleges természeténél fogva – bizonyos értelemben – kettős tulajdonú jószág. Egyrészt köztulajdon, ugyanúgy, mint a levegő vagy a napfény, másrészt névleges (bejegyzett) tulajdonosának közérdekből korlátozott használatában levő birtoka. Így a tulajdonos nem az erdővel, csak annak a fenntartási költségek fölötti tisztá hozamával rendelkezhet szabadon. Erdejét mindenki csak hatóságai engedéllyel vághatja, felújítási kötelezettség mellett.

1. A tulajdonviszonyok változása

Ha van valami, amit célszerű tartósan állami (kincstári) tulajdonban tartani, a hosszú vágásfordulójú természetközeli erdő mindenképpen oda tartozik. Nem véletlen, hogy a fejlett országokban sehol sem foglalkoznak az erdő teljes körű privatizációjának gondolatával.

A szerves fejlődés következtében általában 30-60% az állami erdők aránya, de van példa a 100%-os állami tulajdonlásra is.

Erdeink ökológiai, genetikai adottságai, valamint társadalmunk adott anyagi, erkölcsi, tudati szintje megköveteli, hogy az állami erdők aránya számottevően ne csökkenjen, a tulajdonviszonyok átrendeződése után se essen 60-65% alá. A kommunális és magánerdőkben is – a 6 ha-nál kisebb, szétszórt erdőtöttek kivételével – csak az erdő fennmaradását és egyenletes, tartós hozamát biztosító közös gazdálkodás lehet folytatni, előírt képesítési szakember irányítása mellett.

A tisztán saját erdőből, mezőgazdasági területre telepített erdővel a tulajdonos 30 évig gazdálkodhat szabadon, tetszése szerint visszaállíthatja az eredeti művelési ágat is. Azon túl az erdő az Erdőtörvény hatálya alá kell, hogy kerüljön.

Az erdő tulajdonosa az erdő teljes hozamával jogilag szabályozott módon – beleértve a vadászati jog törvényes hasznosítását is magában foglaló mellékhasznóvételeket is – szabadon kell, hogy rendelkezze.

Az erdő köztulajdon jellege következtében a tulajdonosnak tennie kell a gazdaságos turizmussal és a melléktermékek meghatározott körének szemé-

lyes szükségletre való gyűjtésével járó terheket.

Az erdő külföldi állampolgároknak történő elidegenítése hosszú távon sem engedhető meg.

2. Az erdészeti üzemi szervezetének átalakítása

A kárpótlási hullám levonulása után is túlsúlyban maradó államerdészeti szervezete és hatékonysága meghatározója lesz az erdészeti egészének. Az állami erdők kezelésén túl az államerdészeti szemléti, technikai és genetikai bázisa kell, hogy legyen a közösségi, társulati és magánerdőknek is.

Az egységes kincstári államerdészeti szervezet kialakítása alapvető feladat. Ebben a szervezetben a tulajdonosi jogokat a kormány illetékes, valamennyi társadalmi érdeket (természetvédelem, szociális, gazdasági) figyelembe vevő szerve gyakorolja.

A gazdálkodás háromlépcsős, országos hatáskörű, különleges státusú, közüzemi jellegű vagyonérdekelte vállalati feladata. A szervezet alsó szintje az egy felsőfokú végzettségű szakember által minden részletében áttekinthető, átfogható, természetesen a vadgazdálkodás is magában foglaló erdészeti üzem.

A 6 hektár alatti elkülönült erdőbirtok nem biztosíthat egyetlen család számára sem egzisztenciát. Többnyire csupán a vagyontartás és esetleges alkalmi jövedelemkiegészítés forrása lehet. Összefüggő nagyobb erdőtestben levő kisebb erdőtulajdoni üzemeletésének csak valamilyen közös útja járható (erdőbirtokossági társulat, erdőszövetkezet stb.) közös szakember alkalmazásával, vagy államerdészeti szervevel kötött kezelési szerződés lehet az erdő-vagyon hasznosításának alapja.

3. A gazdasági környezet változása

Az erdő közjóléti szerepét illetően lényeges változás időszakát éljük. Az erdő e téren tapasztalható felértékelődése önmagában is indokolja, hogy mielőbb lényegesen emeljük hazánk, Európa egyik erdőben legszegényebb országának erdőszűrségét. Jó alkalmat kínál erre a mezőgazdaságban zajló mélyreható változás következtében tartósan felszabaduló termőterületek gyors gyarapodása, valamint a tőkehiány és a foglalkoztatási gondok együttes megjelenése. (Számos példa van rá a világban, hogy ilyen esetben könnyen járható kiút a nagyarányú erdőtelep-

tés.) Sajnos a legfontosabb feltételek meglete ellenére is igen lassan emelkedik az erdőfűtési kedv.

Fékezi azt a földtulajdonlás körüli bizonytalanság és nem ösztönöz a gazdasági környezet sem. Elmaradt a megszokott 100%-os állami támogatás, belátható távon a legtöbb helyen ráfizetéses a teleptés. A bizonytalan megtérülés csak hosszú távon várható, minimális a befektetett tőke hozadéka.

A jogbiztonság megteremtése és a teleptett erdő közhasznával arányban álló támogatása nélkül a teleptési program elkerülhetetlenül megfeneklik. A jövő érdekében minősége érdekében az állami támogatás egy részét természetben – a termőhelynek megfelelő nagy genetikai értéket hordozó ingyenes szaporítóanyag formájában – kell a vállalkozóhoz eljuttatni és az első önfinanszírozó nevelővágás időpontjáig teljes adómentességet és kellő támogatást kell biztosítani.

Az erdőgazdálkodásra, mint a fatermesztő, fatermelő üzemre nézve is kedvezőtlenül változott a közgazdasági környezet. Hosszú távon is fabehegőzatra szoruló ország vagyunk, mégis súlyos értékesítési gondokkal kell közelebbről megfontolnunk. (E látszólagos ellentmondás oka a hazai források és a szükséglet különbözőségében, valamint feldolgozóiparunk korántsem optimális struktúrájában és színvonalában rejlik.)

Külön gondot jelent termőhelyeink és erdőállományaink igen változatos minősége és értéke. Erdőink fenntartásának és ésszerű kihasználásának egyik alapfeltétele az erdőjáradék bizonyos értékű átcsoportosítása nemcsak az állami, hanem még az egyéni tulajdonú erdőkben is.

Az önmagára utalt erdőgazdálkodás szűkre szabott bevételi lehetősége kizárja, hogy az erdőben folyó, az erdőgazdálkodás egészét döntően meghatározó vadgazdálkodás milliárdos bevételének jelentős része továbbra is a hazai vadászok egy csoportjának rejtett támogatását szolgálja.

Változások az agrártársadalom és a falu életében

A vidék életében – főként az erdőszelvényekben – az erdő mindig is meghatározó jelentőségű volt.

Az erdőszeti szakszemélyzet mind a középrétegben, mind a falusi értelmiség körében számarányánál jelentősebb szerepet játszott. Az erdei munka mindig hozzájárult – fő tevékenység-

ként egy kiegészítő időnyomunkaként – a vidéki lakosság foglalkoztatásához, boldogulásához. Mindkét ágazat – a mező- és erdőgazdaság – várható intenzifikálása még közelebb hozza egymáshoz a két tevékenységet, ahogyan az a fejlett országokban is megvalósult.

Tovább növeli az erdő szerepét és értékét a vidék életében a falusi turizmusban rejlő lehetőség várhatóan növekvő kihasználása is.

Az új erdők teleptése pedig a vidéki munkanélküliség kezelésében és a lakosság megtartásában kínál minden egyébnél tágabb lehetőséget.

Összegzés és kiemelt teendők

Az erdőgazdálkodás hazánkban – elsősorban növekvő környezetvédelmi és közjóléti szerepének fokozódása következtében – gazdasági súlyánál jóval nagyobb figyelmet kíván nemcsak a gazdasági, hanem a politikai szférában is.

A viszonylag kedvező adottságok és örökség ellenére az erdőgazdálkodás és maga az erdő is válságos helyzetben került. A termelési volumen jelentősen visszaesett, a fenntartás és fejlesztés anyagi forrásai helyenként végzetesen beszűkültek. Az átalakulás üteme lassú, iránya több vonatkozásában enyhén szólva nyugtalanító. Az erdőszeti szervezete szétzilált, széthúzó, folyik a vagyon felélése.

A kedvezőtlen folyamatok megfékezésére, illetve megfordítására az egész ország válságos helyzete ellenére is nyílik reális lehetőség.

Azonnali hatást kiváltó teendők:

1. A kárpótlás során meg kell akadályozni, hogy az erdők felaprózódjanak, vagy ügyeskedők prédájaként bizonytalan sorsra jussanak.

2. Az előzetes kárpótlásra kijelölt erdőterületeken kívül továbbiak kijelölésére ne kerülhessen sor.

3. Az erdőbirtokossági törvény gyors jóváhagyásával meg kell teremteni az új tulajdonosú erdők osztatlan közös kezelésének törvényes kereteit.

4. Hatálytalanítani, illetve módosítani kell az önkormányzati törvény 82. § (1) f) pontját, amely – rejtett egyéni érdeket szolgálva – feloldhatatlan dilemma elé állította az erdőgazdálkodást és a vadgazdálkodást egyaránt.

5. Az állami erdőgazdaságok részvényszerűségekké való átalakítását úgy kell gyorsan befejezni, hogy a „visszaút” ne kerüljön eltorlaszolásra. (A dek-

larált kormányzati szándék szerint is csak a kincstári törvény megalkotásáig szól az ÁV. Rt. megbízatása az állami erdők kezelésére.)

6. Az új, erdő értető törvények megjelenéséig a hatályos jogszabályok keretei között kell megragadni minden lehetőséget a létező anomáliák felszámolására, a válságot kiváltó és elmélyítő okok megszüntetésére. Tűrhetetlen, hogy égető problémák egyszerű, gyors törvényes megoldását akadályozzák lépten-nyomon hatóságok és hivatalos szervek a több, mint 10 éve készülő törvények „közeli” megjelenésére hivatkozva. (Különösen gyakori ez az erdő- és vadgazdálkodás viszonyának rendezése terén.)

7. A bűntüldöző szervek erősebb fellépésével meg kell akadályozni az erdők szándékos károsítását, jogtalan kivágását, eltulajdonítását.

8. Elejét kell venni annak, hogy akár objektív adottságok következtében, akár a vezetés hibájából gazdaságit, pénzügyileg tönkrement erdőgazdaságok szanalása az erdő rovására történjék.

9. A jóváhagyás előtt álló földtörvényben rögzíteni kell, hogy a vadászati jog a föld tulajdonosát illeti. (Ennek deklarálásával felgyorsulhatna az erdőgazdálkodás egyik legsúlyosabb, krónikus problémájának megoldása.)

10. Meg kell keresni „a legkisebb rosszat”, a remélhetőleg átmeneti szűkös anyagi nehézségek miatt elviselendő legkisebb veszteséget jelentő áldozatokat.

Hosszú távú hatást kiváltó teendők:

1. A föld-, természetvédelmi, kincstári, majd vadászati törvénnyel összhangban levő, az erdei vadgazdálkodást is természetesen magában foglaló erdőtörvény alapos előkészítés utáni megalkotása.

Semmi sem indokolja egy elnagyolt, elkapkodott, hibákkal terhelt törvény gyors jóváhagyását.

2. Autonóm erdőszeti szervezet kialakítása, különös hangsúlyt helyezve az egységes, vagyonérdekeltektől álló erdőszeti megszervezésére.

3. Nagyleptékű, legalább a parlament által előírt ütemű erdőteleptési program végrehajtása.

4. Fel kell készíteni az erdőgazdálkodás középtávon túl elkerülhetetlen költségvetési támogatási rendszer kiépítésére és fedezetének biztosítására.

Szabad Demokraták Szövetsége

I. Az átalakítás szükségessége

Az erdőgazdálkodás átalakításának legfontosabb okai:

– A földi létet fenyegető globális környezetvédelmi problémák felértékeltek az erdőt és átrendezték az erdővel szemben támasztott társadalmi igényeket.

– A rendszerváltás következtében gyökeresen megváltoztak a tulajdonviszonyok, 0,5%-ról 40-50%-ra emelkedik a magántulajdonú erdők aránya.

– Az erdő- és vadgazdálkodás elkülönülése következtében vérszen megemlott az erdei életközösségek egyensúlya.

– Az erdőgazdálkodás alappillérei és keretei a közelmúltban a működőképesség határáig megroppantak.

II. Az átalakítás törvényi kerete

Az erdőgazdálkodás átalakítását szolgáló szakmai törvények mindmáig váratnak magukra. Csupán a hibás koncepcióra épült, az Országos Erdészeti Alapról és a Vadgazdálkodási Alapról szóló törvény lépett hatályba 1993 végén.

Az erdőgazdálkodás speciális tulajdonságaival nem számoló, a mezőgazdaság átalakítását vezérlő törvények hatályának kiterjesztése az erdőszertre súlyos következményekkel jár.

A hatályos erdőtörvény sokkal több lehetőséget kínál a megnyugtatóbb gazdálkodásra, sőt, az átalakításra is, mint amennyivel eddig élt a gyakorlat.

III. Az erdészeti ágazat folyamatai az elmúlt három-négy évben

A magyar erdőszert eddigi történetének a legsúlyosabb válságát éli.

– A kárpótlási törvény erdőre vonatkozó rendelkezései, végrehajtási gyakorlata és a tulajdonváltás egyéb formái az erdők kilátástalan szétaprózódásához vezettek.

– A tulajdonváltás elhúzóda miatt erdeink jelentős része gazdátlanul vált. A folyamatban lévő felújítási munkák „szüneteltetése” miatt az előző évek beruházásai is veszendőbe mennek.

– A szakszerű fakitermelés mintegy 20%-kal visszaesett, miközben az erdőállományt emberöltőkre tönkretévő

illegális kitermelés soha nem látott méreteket öltött.

– Az államerdezészet szervezetiileg szétesett, vállalati elsősorban az éves pénzügyi eredményekben érdekelt részvénytársaságokká alakultak, szakemberállományuk megcsappant, folyik a vagyonuk felélése.

– A hétszázézer hektárnyi, magántulajdonba kerülő erdő sorsa még kilátástalanabb.

– Az erdőszert felső irányítása és hatósági szervezete súlytalan.

IV. Az újjáépítés programja

Minden, az erdőt érintő intézkedésnél figyelembe kell venni az erdő környezetvédelmi és közjóléti szerepét, létét és stabilitását. Egyenletes, folyamatos, sokoldalú szolgáltatását sem politikai, sem rövid távú anyagi haszonért vagy részérdekért nem szabad kockáztatni.

Az állami erdők további csökkenését meg kell akadályozni. Az 55-60%-nyi állami erdőt tartós kincstári vagyontként, egységes, közüzemi jellegű, az erdővagyon gyarapításában, és nem a rövid távú nyereségben érdekelt szervezetben kell működtetni.

A magántulajdonba juttatott erdők zömét osztatlan, közös kezelésben kell tartani.

A szakhatóság által önálló gazdálkodásra is alkalmasnak ítélt, többnyire szóróvány erdőkben is a szakszerű erdő-

gazdálkodást kell megkövetelni és egyben sokoldalúan támogatni, különösen ott, ahol az erdő jelentős megélhetési forrás.

Az ésszerű földhasznosítás, természeti környezetünk gazdagítása, és nem utolsósorban a vidék népességmegtartó erejének fokozása érdekében az előző rendszer teljesítményét legalább 50%-kal meghaladó ütemben kell folytatni az új erdők telepítését.

Mivel a vadállomány az erdő egyik meghatározó, alkotó eleme, az erdei vadgazdálkodást az erdőgazdálkodás szerves részeként kell kezelni.

A vadgazdálkodás szakmai-gazdasági tevékenység, a földterület hasznosításának egyik alternatív vagy kiegészítő módja. A vadászat sport, szórakozás. A kettő szervezeti és intézményi elkülönítése sürgős feladat.

A vadállomány biztonságos fennmaradását garantáló minimális és az élőhelyet még nem veszélyeztető maximális vadállomány meghatározását a gazdasági érdekektől független természetvédelmi feladatnak kell tekinteni.

A vad – gazdátlan jószág. „Tulajdonná” akkor válik, amikor jogszerűen zsákmányul ejtik.

A vadászati jog a földterület tulajdonosának csak természetvédelmi előfrászkkal korlátozható vagyoni értékű joga, melyet 200 hektárnál kisebb területtel rendelkező tulajdonosok csak társult formában gyakorolhatnak.

A vadászat a saját – vagy a piac törvényei szerint vásárolt joga – minden nagykorú, a vonatkozó jogszabályi feltételeknek megfelelő állampolgárnak anyagi joga.

A Magyar Honvédség budapesti székhellyel, üzemi gyakorlattal rendelkező erdőmérnök munkatársat keres erdőfelügyelői munkakörbe.

Bérezés megegyezés szerint.

Szakmai önéletrajtot az alábbi címre kérünk:

**MH Fenntartási és Elhelyezési Főigazgatóság,
1453 Budapest, Pf. 6.**

Erdőkárpótlás a Kecskeméti Erdőfelügyelőség 1993. évi mérlegbeszámolójában

Az Állami Gazdaságok erdőterületei – mivel „a gazdálkodó alapvető-képességéhez erdőterületre nincs szükség” – Bács-Kiskun megyében a kárpótlás jelentős hányadát alkották, sőt nagy területű pótlólagos kijelölésekre is sor került.

Ebben a szektorban az erdőgazdálkodás gyakorlatilag felszámolódtott. Néhol – függetlenül az Erdőfelügyelőség előzetes álláspontjától – jelentős erdőtömbök is a privatizációs folyamat részévé váltak.

Így e beszámoló valószínűleg utolsó ebben a szektorban, pedig összesen mintegy 9500 hektárnyi erdőterületről van szó.

A privatizáció árnyéka – elmaradt erdőművelési munkák, bizonytalanság, néhány „partizánakció” és a „hogyan tovább?” reménytelensége – végigkísérte az évet. Jó esetben sikerült erdőgazdasági átvétel, de ez nem minden esetben történt meg. Csak reménykedni lehet, hogy az új erdőgazdálkodók kezében megfelelő helyesen lesz ezeknek az erdőknek a sorsa.

A mennyiségi teljesítések adatai méltatlan bücsüt jeleznek egy hajdan virágzó szektorban. Az új tulajdonosok lelkesedése egyelőre csak a fakitermelések minél előbbi engedélyeztetésére terjed ki. Az átmeneti állapot remélhetőleg nem lesz tartós.

A „magánerdők” új szektorban gazdálkodásról még korai lenne beszélni, statisztikailag is csak az erdőterület nagyságát lehet (ha lehet) adott pillanatban kimutatni.

1993. év magánerdő-gazdálkodását két fogalomkör lengte körül: a „MÉTE” és az „Osztatlan közös gazdál-

kodás”. Az előbbi a kezdeményező-készségével, az utóbbi a végrehajthatatlanságával fog bevonulni az erdőterületembe. Néhány jellemző esetet röviden ismertetek a teljesség igénye nélkül – HORRIBILE DICTU:

1. Volt – nem is kevés – olyan, ki úgy lícitált, hogy fogalma sem volt arról, hol van az erdő, milyen állapotban és milyen feladatokkal.

2. Volt olyan – hivatalosan kiadott – kárpótlási árverési vázrajz, amin se községhatár, se művelési ág, se terület nem volt feltüntetve. *(Granulálunk!)*

A hivatal mindkét esetben 60 napon belüli kimerést ígért – felelőtlenül –, de van aki egy éve vár türelmesen erre.

3. Az erdőterv szerinti gazdálkodás fogalma egyelőre az esetek nagy részében ismeretlen. Legtöbben „csak” a saját szükségletet akarják kielégíteni tűzfából, karácsonyfából stb. A legteljesebbek öt darab fára is kérték fakitermelési engedélyt, utaztak érte 100 km-t, de mire megújdák a ivatatos ügymenetet, elátlitak attól a kevés szándékuktól is.

Mások – a profi erdőtulajdonosok – a parlamenti törvényalkotást megszegyenítő gyorsasággal intéznék el az egész helyzetet, és bennünk, felügyelőkben látják a legtöbb akadályt érdekeik érvényesítésében.

4. Voltak akik „kikönyörögtek” az önkormányzatoktól néhány darab fát (nagy a hideg és a szegénység). A dolog vége TV-riport, mely szerint a falu térségéből több erdőrészt elűnt.

5. A fakitermelések „szakosodtak”. Karácsonyfát már a szállítóeszközről közvetlenül is lehet termelni, így a törzs alsó kétharmada sértetlen marad.

6. Volt aki az erdőfelügyelőségtől kérte számon 40 év fájdmalmát és kecskeméti szőlőtermését, volt aki csak szőlőszekát kért.

7. Egy valaki akadt, aki kárpótláson üres vágásterülethez jutott és erdőfelújítási igénnyel keresett fel bennünket!

8., 9., 10... Azt hiszem, bármelyik kolléga folytathatná a saját jó–rossz tapasztalatával.

Félreértés ne essék, nem sajnáljuk kolléga folytathatná a saját jó–rossz tapasztalatával.

Félreértés ne essék, nem sajnáljuk kolléga folytathatná a saját jó–rossz tapasztalatával.

Mikulási Béla
erdőfelügyelő

Utószó

„Alkotni vagyunk, nem dicsérni.”
(József Attila)

Az 1991. és 1992. évi mérlegbeszámolóinkban, valamint az 1993-as év során az Erdészeti Hivatalnak küldött felterjesztéseinkben („SOS”) egyértelműen jelöltük, hogy az erdészeti közgazdaság el lehetetlenül. Jelzéseink igazolására álljon itt az 1992. évi mérlegbeszámolóunk utószavából egy bekezdés.

„Az Erdőfelügyelőség működési feltételei tovább romlottak. Az intézményi költségvetés sem az inflációs ráta, sem a rendszerváltásból fakadó új feladatok teljesíthatóságát biztosító többtérítést nem fedezte. A jövedelem teljesítésének az „önszorzás” határát súroló „önkéntes” létszámleépítés maradt az egyetlen forrása. A kialakult körülmények 1993-ban már nem teszik lehetővé a feladatok maradéktalan teljesítését! 1993-ban mind a feladattervet, mind a költségvetést, illetve működési feltételeket alapvetően felül kell vizsgálni, az igényekhez kell igazítani, hogy az elvárt feladatokat teljesíteni tudjuk!

Jelzéseinkre választ nem kaptunk – s ami még szomorúbb –, a megoldást kereső intézkedések is elmaradtak.

Vezetői munkám egyre jelentősebb hányada a meghozandó döntések irányoztatása, a hivatalos feladatok, elvárások közül a fontosabbak megold-

Magánerdő-gazdálkodás – nyugati módra. Bajorország erdeinek fele magánkézben van. Egyik ilyen az Augsburg mellett elterülő Fugger-Babenhausen hercegi birtok. Kiterjedése 4500 ha, fafajösszetétele: 70% luc, 10% egyéb fenyő és 20% lombos. Évi kitermelése 9 m³/ha körüli. Az erdő első részlete a 16. században jutott a család birtokába és 18 nemzedék gyarapította évről évre...

Ez a mai viszonyok között csak az erdőbirtokos és a nagyközönség megértő együttműködésével érhető el. A társadalomnak fel kell ismernie az erdőhöz fűződő érdekeit és szükség esetén támogatnia kell a magánerdő-birtokost. A szakszerű erdőgazdálkodás folyamán elkerülhetetlenül előálló veszteségeket csak a közönség viselheti el. A gazdálkodónak jogos hasznát vállalkozásában meg kell találnia.

(DW 1994. 4. Ref.: Jérôme R.)

hatóságának érdekében a kevésbé fontosak elhagyása és megkísérelni az aktuális, életszerű kihívásoknak megfelelni.

Ez a helyzet hosszú évek alatt alakult ki, melynek okozói:

- az erdőfelügyelet általános elorszósítása (költségvetési lehetőségek, létszám, jövedelem stb.),

- a feladatelvek korszerűsítésének elmaradása,

- az információs rendszer országosan egységes kialakításának elmaradása (ma a rendszer leggyengébb láncszeme az FM-EH),

- a gazdasági rendszerváltás hatása: a/ Illetékességi területünk - Bács-Kiskun, Békés, Csongrád megyékben - a 187 ezer hektár erdőterületből közel 90 ezer hektár kerül folyamatosan magántulajdonba. Várhatóan 26-27 ezer magánerdő-tulajdon jön létre, közel 21 ezer erdőtulajdonossal.

b/ A megfelelő jogszabályok hiánya, a meglévők ellentmondásai (számos szakmai, társadalmi közönség ajánlásai nem realizálódtak).

c/ A kárpótlási program ellentmondásai, az erdővagyon-gazdálkodás működtetésének ellentmondása (OEÁ, számviteli törvény, egységár).

d/ A társadalomban észlelhető morális válság. (Soha nem tapasztalt mértékű engedély nélküli fakitermelések,

legeltetések, gyűjtogatások). Térségünkben a hagyományok hiányában az erdő közhasznóságának elismerése alig érvényesül, ellentétben a klasszikus erdőtlajakkal. Az azonnali haszonszerzés (faállományok kitermelése) széles körben igény, ugyanakkor az erdőművelési feladatok elvégzésére még szándék szinten is alig van jelentkező.

A gazdasági rendszerváltás az erdőgazdálkodásban - különösen a folyamatos erdőlétesítésekben - az erdőfelújítások, a pótlások, az ápolások elmaradása miatt jelentős károkat okozott. A kár nagysága a Dél-Alföldön megközelíti a 250 millió forintot.

Az erdővagyon-gazdálkodásban a részvénytársaságok területén is beszűkülés tapasztalható (pl. a jobb állományok véghasználatra történő besorolása, a sarj üzemmódban történő erdőfelújítások nagymértékű erőtletése). Ez az átmeneti erdőtervi lehetőség néhány éven belül elfogy. Általában elmondható, hogy ma az rt.-k nincsenek érdekeltté téve az erdővagyon-gazdálkodásban.

Az átalakulás során illetékességi területünkön több ezer hektár erdő megszűnt vagy meg fog szűnni, s ezen mi felügyelők, a jogászok és „egyéb segéderők” seregei sem igen tudunk ideig távozni. Pl. a földhivataloknál még más művelési ágban nyilvántar-

tott (át nem vezetett) egy-két éves erdőtelepítések tudatos, „jóhiszemű” kiszántása az új tulajdonosok által. A pusztavágások fel nem újítása, a privatizált fiatalosok legeltetése. A regisztrált engedély nélküli fakitermelések száma többszáz csak az elmúlt fél évben, valamennyi eset szakszerű feltárására, felvételére már nem volt kapacitásunk.

Külső segítség nincs. A legtöbbet még az APEH megyei igazgatóságai segítettek az illegális karácsonyfa-termelés utólagos megállapításában.

Az erdőművelés általános gondja a teljesítmény mérésében bekövetkezett elintmondás, a számviteli törvény ugyanis a termelési értéket a közvetlen költségek összegével, nulla eredménnyel aktíválja.

Az Alföldön - főleg a Duna-Tisza közén - fokozza a gondokat egyes normatív támogatások, pl. a tuskórás megszűnése. A homokháton ugyanis még ma sincs olyan eredményes technológia, amely a teljes talaj-előkészítést pótolná.

Az alföldi erdők zömét az ember alkotta, s ma erdőszennedékek forognak a sírjukban, mert a hivatalos szakpolitika nem veszi azokat „erdőszámba”!

Dr. Göbölös Antal

Az ÁV Rt. tulajdonában levő erdőgazdaságok kezelésében a kárpótlást megelőzően kerekben egymillió hektár erdő volt.

Az erdőértékelés szerint e terület értéke 125 milliárd forint. Az első és pótlólagos kárpótlási kijelölés összesen: 105 ezer hektár. A folyamat végén az ÁV Rt. tulajdonába sorolt állami erdők a hazai erdőterület 53%-át teszik ki.

A Portfólióba 18 erdőgazdasági társaság, 1 erdő- és fafeldolgozó gazdaság, az ERDÉRT Rt. és a Faipari Kutató Rt. tartozik.

Saját tőke összesen: 29 628 millió Ft

Jegyzett tőke összesen: 13 106 millió Ft

A részvénytársaságok közül 18 az elmúlt évben, 2 ez évben alakult. Egy erdőgazdaság pénzügyi helyzete miatt nem tud átalakulni.

A vonatkozó kormányrendelet értelmében a társaságok közül kettő, a Szombathelyi és a Délalföldi Erdőgazdaság Rt. 100%-ig, kettő 25%-ig marad állami tulajdonban. A többi cég esetében az állami tulajdoni hányad 50%+1 szavazat.

Az ERDÉRT Rt. és a VADEX Rt. részvényeinek értékesítésére már a közeljövőben, májusban nyílt pályázati kiírás várható.

Sajtóanyag

ÁV Rt. Erdőgazdasági Portfólió tájékoztató

A társaságok közül 1993-ban az ERDÉRT Rt.-nél és a Felsőtisza Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál összesen 1 milliárd Ft veszteség várható, ez utóbbi felszámolás előtt áll. A többi társaság terv szerinti adózás előtti nyereség összesen 200 millió Ft. A végleges eredményt a mérlegzáró közgyűlések után lehet közölni.

A decentralizált privatizációra kijelölt vagyon értéke 4,7 milliárd Ft, ebből eddig mintegy 1,4 milliárd forint értékesítés teljesült.

A decentralizált privatizációs bevételből a társaságok

- javítani tudták likviditás helyzetüket,

- fedezni tudták az erdőfenntartás költségeit az Országos Erdészeti Alap forrásiánya mellett (ez 1993-ban összesen 900 millió Ft saját pénzügyi eszközfelhasználást igényelt, hasonló összegre van szükség 1994-ben is);

- fejlesztési célokra fordítják.

Az erdőgazdálkodás közcélú feladatainak forrásigénye ma a költségvetésből csak részben biztosított, e feladatok egy részét a társaságok saját vagyonuk terhére végezték el. Ilyen feladatok többek között a véderdők kezelése, közjóléti létesítmények beruházása és fenntartása, aszálykár, tűzkár következményeinek felszámolása, erdővédelem.

Az Őrség panaszja

A kárpótlási folyamat nem került el az erdőben gazdag Őrséget sem. A magánerdő-tulajdonviszony nem ismeretlen e tájon, hiszen az államosítás előtt szinte nem volt család, akinek ne lett volna egy vagy akár ötven katasztrális hold erdeje. Az Őrségi embernek az erdő volt a takarékpénztára. Ha megszorult, az erdőhöz nyúlt, de százszor meggondolta, hogy mit vág. Az Őrség szíve volt az erdő, mondja *Bertha József*, az Őriszentpéteri földkiosztó bizottság elnöke, aki szinte egyszerűen sorolja az erdők közel fél évszázados történetét. 1949-ben elvették a tíz hold feletti területeket, majd rá három évre mindet, úgyhogy még egy ostornyélnyi sem maradt. A szomszédos Vend-vidék érdekes módon kimaradt az erdők államosításából, így elkerülte a privatizációs csatározásokat. Mert Őriszentpéteren úgy alakult, hogy a helybeliek nem tudtak versenyezni a kívülről hozott kárpótlási jegyek tömegével. Sok régi erdőtulajdonos maradt hoppon, alig negyven százaléknak sikerült úgy-ahogy erdőhöz jutni. Pedig – folytatja kesergését a volt gazda – mi értettük az erdő szavát. Szemezgettünk – szálalgattuk az évi 1–5 köbméter engedélyezett, vágható törzseket. Mert erdőgazda és spekuláns között nagy a különbség.

A tagosítás igazságtalanságát nem lehet kárpótolni a jelenlegi licitrendszer igazságtalanságával – szól közbe *Nagy László* erdőmérnök. A tsz-szervezések után a helyi viszonyok között jónak számító szántók jó részét beerdősítették, így azt már a volt gazda nem kaphatja vissza, az erdőt meg elviszik az idegenek. Negyven év után

igazságot tenni lehetetlen. Most csak egy tennivalónk van, hogy valahogyan közös kezelésbe tartsuk az erdőket. Szakmánk nagy gyengéje, hogy idejuttunk, de ezen már kár keseregni, sokkal inkább a felvilágosítással kell foglalkoznunk, hogy az új tulajdonos tudja, hogy mit kell csinálnia az erdejével.

Sajnos a jelenlegi joghézag, mely még nem szabályozza az erdőbirtokosságokat – igen nagy kárt okoz. A téli hótörés anyaga kint fekszik az erdőn, ami csak fokozza a szüvesélyt, és arra még rá gondolni is rossz, hogy mi lesz egy tűz esetén. Mert védelmi szolgálat már és még nincs.

Ha tisztázódnak a tulajdonviszonyok, és lesz kellő támogatás, egészen biztos, hogy nagyon sok magántulajdonos fog erdőt telepíteni, hiszen már most is van rá példa. Igaz, a jelenlegi vadállomány mellett képtelenség a földet művelni. Ilyenkor, tél végén járva a vetéseket, szinte tenyérynyi hely sincs, ahol ne lenne vadnyom. A jelenlegi vadállomány két-két és félszerese az eltarthatónak. Akkora a vadkár, hogy azt már a vadásztársaságok sem tudják fizetni. Reményeink szerint három-öt év alatt kialakítható az elviselhető vadlétszám.

A községeket járva, több helyen feltűnt a szemmel láthatóan új vállalkozásként indult fafeldolgozó gépek zakatolása. Csak reménykedni lehet, hogy az erdőbirtokosságok és a központosított fizetett községi erdész segítségével az Őrség panaszja is elhalkul, és e helyt a hagyományos erdőtisztelő az erdők javát szolgálja.

Pápai Gábor

Svédországban a január 1-jén életbe lépett új erdőtörvény előtérbe helyezte az erdőgazdálkodásban az ökológiai követelményeket. Ugyanakkor a tartósan rosznak ígérkező gazdasági helyzet szélsőségesen erős ésszerűsítésekre kényszeríti a gazdálkodókat. Ez a ketős szorítás az állami erdőgazdaságban végrehajtott intézkedésekben érzékelhető leginkább.

A korábban – már szintén jelentős létszám-karcsúsítással – részvénytársaságokká alakított erdőgazdaságok és faipart a törvény életbeléptét előző napokban egyesítették. Ezen belül az erdőgazdaság korábban 16 erdőgazdálkodókat 8-ra csökkentették, egyenként 160-tól 810 ezer ha-nyi területtel. A gondnokságok élén általában főiskolai végzettségű vezető áll 10-14, technikus végzettségű beosztottal. Ezekből egy a fakeskedelemmel, egy az erdőműveléssel és egy a gépesítéssel foglalkozik, egy vezeti az adminisztrációt három-négy adminisztrátorral. Az erdőgazdálkodás 5-9 kerületre oszlik, élén erdőmérnökkel vagy technikussal. Minden kerületnek 3-5 gépesített egysége van, s ezek önállóan végeznek minden feladatot a tervezéstől a végrehajtásig. Ezzel a szervezettel felére csökkentették a korábbi személyzeti létszámot...

A miénktől merőben eltérő természeti és gazdasági viszonyok ismeretében is meglepő szervezés a természethez közelítő erdőgazdálkodást legnagyobb részét az erdei munkásra bízva, miután azt átképző tanfolyamokon egyedileg alkalmassá igyekszik tenni. Célja őket mielőbb technikus szintre hozni. Ennek biztosítására az új erdőtörvény rendelkezéseinek megfelelően – szervenként és egyenként – nemcsak gazdasági, de ökológiai mérleg is készült.

(AFZ 1994. 6. Ref.: Jérôme R.)

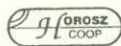

Kereskedők figyelem!

Minden Magyarországon forgalomban levő elektromos és motoros fűrészhez

FŰRÉSZLÁNC – CSILLAGKERÉK – GYŰRŰ – VEZETŐLEMEZ
RENDELHETŐ A KÉPVISELETNÉL.

Felvilágosítás:

Külkereskedelmi Képviselet Kft. H-1016 Budapest, Orom utca 10. fszt. 2.
Telefon: 267-1180, 162-1199. Telefax: 267-1179.

